

Denisa Saková
Ministerka vnútra SR
Pribinova 2
812 72 Bratislava

Skalica, 18. 1. 2019

Vážená pani ministerka,

touto cestou si Vás dovoľujeme požiadať, aby ste prestali používať nálepku „neprispôsobiví spoluobčania“ na označenie Rómov a Rómiiek žijúcich v marginalizovaných komunitách (Krompachy, 17. 1. 2019).

Rozdeľovanie obyvateľstva krajiny na prispôsobivých a neprispôsobivých pripomína neslávne obdobie druhej svetovej vojny. Práve presvedčenie, že Rómovia a Rómky sú „od krvi“ neprispôsobiví kriminálnici, bolo v základe nacistického „riešenia tzv. cigánskej otázky“. Riešenie spočívajúce v kriminalizácii etnickej skupiny, jej následnom vylučovaní a až fyzickej likvidácii počas Rómskeho holokaustu bolo genocídou, ktorej zákaz je jedným z najdôležitejších princípov medzinárodného práva, ku ktorému sa hlásia všetky demokratické krajiny sveta.

Problémom je aj skutočnosť, že slovník centrálnej správy často preberajú samosprávy a vytvárajú rôzne komisie na riešenie otázky „neprispôsobivých spoluobčanov“. Príkladom môže byť mesto Poprad, ktoré minulý rok vydalo dokument s názvom *Správa o činnosti oddelenia rodiny a neprispôsobivých občanov za rok 2017*. Dokument zahŕňal aj štatistiky o „neprispôsobivých občanoch“ v meste Poprad, pričom do nich boli zahrnuté aj deti. Ak by sme na chvíľu aj pripustili, že pri niektorých občanoch môže byť začlenenie do spoločnosti a dodržiavanie pravidiel problematické, sme hlboko presvedčení, že práve deti sa do tejto kategórie dostávajú z dôvodu rasového a anticiganistického prístupu.

Za posledných vyše 10 rokov bolo odskúšaných a overených mnoho nástrojov a opatrení, ktoré pomáhajú pri začleňovaní obyvateľiek a obyvateľov z vylúčených rómskych komunít, čoho príkladom sú obce ako Spišský Hrhov, Raslavice, Čirč, Ulič a ďalšie. Myslíme si, že práve takéto pozitívne príklady a používanie dôstojnej rétoriky, keď sa hovorí o rómskom etniku, sú cestou nielen k tomu, aby Rómovia a Rómky získali nádej, že situáciu je možné zmeniť, ale aj k tomu, aby sme získali podporu majority pri začleňovaní obyvateľov vylúčených rómskych komunít. K tomu, aby sa napríklad zastupiteľstvá miest a obcí nebránili systémovým riešeniam, ako napríklad programom bývania, sociálnej práce, alebo predškolskej výchovy a uchádzali sa o štrukturálne fondy. Alebo k tomu, aby nerómski rodičia nežiadali pre svoje deti triedy, v ktorých nebudú rómske deti, t.j., aby neboli rómske deti segregované. Rovnako je to dôležité preto, aby Rómovia uverili, že ak sa budú snažiť, budú mať na Slovensku šancu žiť dôstojný život. Aby mali istotu, že ak prídu zapísať svoje deti do škôlky, neodbijú ich s tým, že nemajú miesto, alebo že ak budú mať požadované vzdelanie a kvalifikáciu, neprijmú namiesto nich nerómskych uchádzačov s nižším vzdelaním.

Pri začleňovaní obyvateľstva z vylúčených rómskych komunít – čo je prioritou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a odboru spravujúceho európske fondy, ktoré patria pod Vaše ministerstvo – je kľúčovou podmienkou úspechu práve potláčanie predsudkov, anticiganizmu a nedôvery voči Rómom.

Vážená pani ministerka, používanie hanlivého slovníka podnecuje nenávisť a podkopáva všetky dobre zmýšľané snahy spomínaných úradov patriacich pod Vaše ministerstvo. Navyše je overené, že opatrenia, ako terénna práca, predškolská výchova či podpora bývania a zamestnanosti, riešia príčiny

vylúčenia a koncentrácie chudoby (ktoré nesprávne identifikujete ako “neprispôsobivosť”). Naopak, podnecovanie nenávisti, rozdeľovanie spoločnosti a kriminálizácia Rómov viedla k najväčším tragédiám našej krajiny, ku ktorej zaiste nechcete smerovať ani Vy.

S úctou,

Zuzana Havírová, Rómske advokačné a výskumné stredisko

Jarmila Vaňová, OZ Roma media

Viktor Teru, Rómsky vzdelávací fond Slovensko

Andrej Belák, Rómsky vzdelávací fond Slovensko

Vlado Rafael, eduRoma

Katarína Krejčíková, eduRoma

Ján Orlovský, Nadácia otvorenej spoločnosti

Šarlota Pufflerová, Občan, demokracia a zodpovednosť

Centrum pre výskum etnicity a kultúry

Iniciatíva Povstanie pokračuje

Edita Rigová, SGI

Veronika Prachárová, SGI

Lucia Kováčová, SGI

Anna Dráľová, SGI

Lenka Galetová, SGI

Martin Neupauer, SGI

Peter Kudráč, OZ Róm Podskalky

Lýdia Mirgová, komunitná organizátorka

Radoslav Ščuka

Tomáš Peciar

Laura Kováčsová

Tatiana Ondzíková

Veronika Závodská

Michal Riečanský

Kamil Kandalaft,

Patrick Kraus

Elena Teplanová

Peter Vittek

Robert Mihály

Eva Riečanská

Hana Fabry

Daniel Kurta

Zuzana Maďarová

Barbora Holubová